

Länsstyrelsen Skåne
Miljöprövningsdelegationen
205 15 Malmö

skane@lansstyrelsen.se

Yttrande över ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet gällande täktverksamhet på fastigheterna Hardeberga 20:6 samt del av Sularp 3:1 i Lunds kommun

Dnr 551-43059-2020

Sammanfattning

Lunds Naturskyddsförening, LNF, anser att Sydstens ansökan till största delen är relevant, informativ och välmotiverad. I detta avseende är den ett föredöme. LNF instämmer i de allra flesta av Sydstens slutsatser och tillstyrker att förlängt tillstånd beviljas. Redovisningen av områdets naturvärden uppfyller i vissa delar inte ens lågt ställda krav och bör därför kompletteras innan tillståndet förlängs. Det finns gott om tid för detta innan nuvarande tillstånd går ut.

Villkor

LNF tillstyrker Sydstens förslag till villkor utom det om damning. Vad som menas med problem bör förtydligas i villkoret. Förslag till villkor:

”Diffus damning från brytning, bearbetning, transportvägar och transporter ska begränsas så långt som möjligt. Uppstår problem i omgivningarna till följd av denna damning åligger det sökanden att vidta ytterligare åtgärder för att begränsa damningen.”

Transporterna till slutkund bör behandlas som en följdverksamhet eftersom bolagets andel av den tunga trafiken närmast stenbrottet är dominerande och boende längs vägen, t.ex. i Hardeberga stationsby, blir kraftigt bullerstörda. Ett villkor bör formuleras för transporterna där skyddsåtgärder mot bl.a. buller och damning ingår. Bolaget medger att damning är ett problem eftersom man sopar utfartsvägen. Eftersom inget nämns om att transporter med dammande varor sker med täckta flak så förekommer det nog inga sådana. LNF har noterat att det finns påtagliga damningsproblem utanför NCCs stenbrott och har inte hittat någon information från Sydsten som säger att situationen skulle vara annorlunda i Hardeberga.

Ansvar för buller diskuteras på ett märkligt sätt i ansökan. Eftersom redan övrig trafik medför att bullerriktlinjerna överskrids anser Sydsten att det inte spelar någon roll att deras transporter bullrar. Detta synsätt kan LNF inte hålla med om. LNF anser att ärendena MÖD M 4908-17 gällande Skanska och MÖD 2003:45 gällande en ättiksyrefabrik kan ge viktig information. Dessutom lär Volvos transporter ut från Torslandafabriken ha behandlats som följdverksamhet fastän de bara utgjorde cirka fem procent av den tunga trafiken.

Klimatpåverkan

Bolaget behöver redovisa hur klimatlagen (SFS 2017:720) 2 och 3 §§, gällande svenska klimatmål, Sveriges handlingsplan för Agenda 2030 och Klimatpolitiska rådets rapporter, vilka syftar till att Sverige ska uppfylla Parisavtalet om det framtida klimatet, påverkar dess verksamhet. Flera statliga myndigheter och ideella organisationer har konstaterat att utsläppen av växthusgaser måste minska med minst 8 % per år om klimatmålen i Parisavtalet ska kunna uppnås. Detta påverkar i stor utsträckning behovet av nyanläggningar av t.ex. vägar och byggnader, eftersom en stor del av dessa investeringar inte hinner bli lönsamma under den korta tid som återstår innan utsläppen måste vara nära noll. Bolaget måste utreda hur dessa klimatkrav påverkar bolagets verksamhet när det gäller efterfrågan på bolagets produkter över tid och den trafik som utleveransen ger upphov till. Den behovsutredning som finns i ansökan är otillräcklig, eftersom den bygger på prognoser i stället för uppsatta mål och framstår som starkt vinklad. Ett villkor kan behövas när det gäller bolagets totala klimatpåverkan.

Artportalen

Om man enbart använder Artportalen som uppgiftskälla och därmed menar att inga andra artfynd har gjorts, leder detta oftast till fel slutsatser. Portalen används oftast av amatörer som inte måste rapportera sina fynd. Portalen kan inte ge någon fullständig förteckning över förekommande arter om inga systematiska inventeringar har genomförts. Av dessa är det bara den som gäller kärlväxter som finns på Artportalen efter vad LNF känner till. Om man ska kunna tolka uppgifterna på Artportalen rätt måste man också veta vilka metoder som använts vid resp. inventering.

Undersökningar av samtliga artgrupper rapporteras inte till Artportalen. Mossfynden kommer troligen inte att överföras dit förrän inventeringen är klar. För att få kunskap om övriga artfynd får man läsa utgiven litteratur eller kontakta de föreningar som håller på med undersökningar av resp. artgrupp.

Kärlväxter

När det gäller kärlväxter genomfördes inventeringen av området under 1990-talet dvs. före den av Sydsten använda sökperioden. Inventeringen som pågick under åren 1989-2005 genomfördes med stöd av den topografiska kartan i rutor om 2,5 km x 2,5 km. Om det fanns ett naturreservat i rutan skulle detta

inventeras först och övriga delar senare. Varje funnen art antecknades en gång per ruta men inte antalet plantor. Eftersom den norra halvan av stenbrottet ligger i samma inventeringsruta som Kungsmarken, som då tillhörde de allra rikaste områdena i Skåne, var det få arter som hittades utanför Kungsmarken. När det gäller den södra halvan av stenbrottet liknar den vegetationsmässigt andra områden i den södra inventeringsrutan, vilka inventerades först. Med Hardeberga som utgångspunkt kan man därför påstå att områdena runt stenbrottet i princip är oinventerade.

Sedan många år har bestånden av de hotade arterna i Sverige räknats av floraväktare på allemansrättsligt tillgänglig mark. Skåne har flest hotade arter och flest floraväktare. Ambitionen i Skåne är att räkna varje hotad art minst vart femte år och de akut hotade varje år. Trots stora insatser har denna ambition inte helt infriats. Uteblivna rapporter om hotade arter i Artportalen kan inte tolkas på ett enhetligt sätt.

På länsstyrelsen jobbar det flera aktiva botanister som kan intyga att ovanstående beskrivning är riktig.

Fridlysta arter

Bolaget har inte heller genomfört någon noggrann sökning av fågelförekomsten i närområdet. Vid en sökning i juli 2021 hittade LNF rapporter om 13 hotade arter och ett tjugotal arter med status nära hotad, NT. Detta kan jämföras med en studie som Sören Svensson vid Lunds Universitet genomförde i Kyrkheddinge(?) för cirka 20 år sedan. I denna fullåkerbygd hittade han endast sex arter, varav inga var hotade. Eftersom stenbrottet också ligger i en fullåkersbygd är antalet rapporterade arter uppseendeväckande högt. Det är sannolikt att de allra flesta av de rapporterade fåglarna använder området för födosök. Detta innebär att stenbrottsområdet är viktigt för fåglar och att åtgärder kan behöva vidtas för att bibehålla områdets kvalitéer.

Fastän groddjur har hittats i närområdet har inte Sydsten redogjort för hur bestånden ska överleva på lång sikt. Om någon heltäckande undersökning genomförts framgår inte.

Någon systematisk inventering av fladdermöss pågår inte i Sverige. Leif Runeson, styrelsemedlem i LNF, såg och hörde gråskimlig fladdermus vid Hardeberga kyrka för många år sedan och innan Artportalen hade byggts ut. Det är troligt att olika fladdermöss har yngelkolonier i byn och att de använder stenbrottet som en del av sitt födosöksområde. En systematisk undersökning bör därför genomföras.

När det gäller fladdermöss har LNF tidigare fått hjälp av den nybildade föreningen BatLife Sweden, vars ordförande Johnny de Jong är en av landets främsta experter, som dessutom representerar Sverige i IUCN, Internationella naturvårdsunionen. För att man ska kunna förstå hur fladdermössen påverkas, behövs kunskap om eventuella kolonier i området, samt hur det nyttjas av

fladdermössen. De långtidsstudier som har genomförts i BatLifes stationsprogram visar att fladdermusaktiviteten är oerhört varierande bland annat pga. skiftande väder. Därför måste undersökningarna pågå länge. Man kan inte utgå från att om det saknas mycket gamla träd i ett område så finns där inga fladdermöss. Dessa djur söker föda över stora områden.

För att man ska kunna bedöma påverkan på fladdermöss behövs det flera undersökningar:

1. Dessa bör genomföras under kolonitid, helst i juli månad.
2. Man måste täcka in tidsmässig variation genom att låta registreringsboxarna sitta uppe under lång tid, minst en vecka men helst under flera veckor.
3. Man bör komplettera detta med manuella inventeringar för att studera hur olika arter använder området.
4. Man bör komplettera med sökningar.

Det är viktigt att bolaget genomför en mer omfattande fladdermusinventering för att påvisa platser för övervintring, yngelkolonier och dagvila av olika fladdermusarter inom och i närheten av det planerade verksamhetsområdet.

Förslag till villkor

Bolaget ska genomföra en noggrann undersökning av fladdermusfaunan inom det nuvarande och utökade verksamhetsområdet samt i dess närmaste omgivningar under den tid som djuren fortplantar sig. Bolaget ska sedan genom upprepade undersökningar visa att bestånden av de olika fladdermusarterna inte minskar över tid. Kravet gäller både de av EU skyddade arterna och de som är fridlysta enligt Artskyddsförordningen, dvs. samtliga. Bolaget ska också visa att de föreslagna skyddsåtgärderna kan få avsedd effekt. Tillsynsmyndigheten får föreskriva fler villkor om så krävs för att säkra fladdermuspopulationernas storlek.

Sydsten påstår att bolagets påverkan på naturmiljön är obetydlig. En sådan slutsats kan inte dras från de fragmentariska uppgifter som bolaget redovisat. Sydsten underlät dessutom att ta hänsyn till vilken metod som användes och de begränsningar som fanns i Projekt Skånes flora, fastän LNF redogjorde för dem i kompletteringsskedet. Därmed är kunskapskravet långt ifrån uppfyllt när det gäller de biologiska värdena.

Om Sydsten inventerar kärlväxterna i det gamla stenbrottet söder om tälten innan igenväxningen gått för långt får man en bättre bild av den mer naturliga floran i närområdet. De funna växterna skulle man kunna prioritera vid t.ex. plantering på vallarna och vid efterbehandlingen.

LNF förvånas över uppgiften att diabasgångar kan påträffas djupt nere i stenbrottet. I alla andra dokument som LNF läst om stenbrott har författarna noga påpekat att diabasgångarna är lodräta och synliga vid bergets ovanyta.

Bolaget bör utarbeta metoder för hur man kan återvinna tidigare betongkonstruktioner o.d. i nya byggnadsmaterial och på detta sätt spara på naturresurser. Befintliga stenbrott är lämpliga för den sortens verksamhet eftersom den externa bullerpåverkan kan minimeras där.

För Lunds Naturskyddsförening

Tomas Björnsson, ordförande

Epost: cicero@rtb.se